

SO85 Kontrol af botilbuddenes kvalitet og økonomiske forhold

Resume

Socialforvaltningen har i dag 712 købte botilbudspladser til borgere hos regioner, andre kommuner og private leverandører. Ofte vil de købte botilbudspladser være til borgere med særligt komplekse behov, som ikke kan imødekommes i egne tilbud, eller hvis borgeren ikke vurderes at kunne vente på en ledig botilbudsplads inden for egne tilbud. Socialforvaltningen benytter i udgangspunktet alene leverandører, der er godkendt af Socialtilsynet jf. afsnittet om at ændre praksis ift. at benytte ikke-godkendte tilbud.

Kommunen vil grundet de mange køb af private botilbudspladser, som foretages for at leve op til forsyningsforpligtelsen, styrke sit tilsyn med de private botilbudsleverandører ved i højere grad at inddrage andre offentlige myndigheders vurderinger og tilgængelige data for at sikre, at botilbudsleverandører er pålidelige og troværdige partnere, der leverer service af en høj kvalitet.

Der skal træffes beslutning om at afsætte 3,4 mio. kr. i 2026 og 3,1 mio. kr. fremover til opfølgning på standardkontrakter, opfølgning på økonomiske forhold hos de private leverandører af botilbud samt juridisk bistand. Gennemgang af kontrakter og økonomiske forhold vil både være på eksisterende købte botilbud og i forbindelse med nye køb.

Baggrund

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af en politisk bestilling.

Kommunerne har i dag pligt til at føre det personrettede tilsyn med borgere på købte botilbud, mens Socialtilsynet har ansvar for at gennemføre det socialfaglige og økonomiske tilsyn med tilbuddene.

Socialtilsynets rolle

Socialtilsynet har ansvaret for at godkende og føre tilsyn med både midlertidige og længerevarende botilbud (servicelovens §§ 107 og 108 samt almenboliglovens § 105), jf. socialtilsynsloven. Socialtilsynets godkendelse og tilsyn omfatter både private tilbud og tilbud, som drives af kommuner eller regioner. Socialtilsynet fører tilsyn med både den socialfaglige kvalitet og økonomien i tilbuddet.

Som en del af Socialtilsynets økonomiske tilsyn tilser de, hvorvidt tilbud, der indgår i en koncern eller koncernlignende konstruktion, foretager koncernintern handel på markeds-mæssige vilkår. Handel på ikke-markeds-mæssige vilkår er en oplagt måde at skjule overnormale profitter i andre selskaber i koncernen, eksempelvis gennem opskruede huslejer for ejendomme der benyttes til sociale tilbud. Problemet består i, at efterprøvelsen af, hvorvidt en transaktion er markeds-konform, er en kompliceret undersøgelse, der kræver specialistkompetencer og kan være svær for Socialtilsyn Hovedstaden og Midt, der har opgaven, at udføre.

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra politisk parti	X
Bestilling fra borgermesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt af fagudvalg	
Bestilt administrativt	

Personrettet tilsyn

Socialforvaltningen har pligt til at føre et personrettet tilsyn og foretage opfølgning på de ydelser og indsatser, som forvaltningen har truffet afgørelse om over for den enkelte borger – herunder også ved borgere visiteret til et botilbud (serviceloven § 148).

Opfølgningen har til formål at sikre, at den hjælp, der er truffet afgørelse om at yde, fortsat opfylder sit formål. Det medfører, at forvaltningen løbende skal følge de enkelte sager for at sikre sig dette. Forvaltningen skal i forbindelse med opfølgningen være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Der er ikke i lovgivningen krav til, hvor ofte opfølgningen skal ske.

I Socialforvaltningen er der faste kadencer for opfølgningen på handicapområdet - på købte midlertidige botilbud foregår opfølgningen hvert år og på længerevarende botilbud hvert andet år. På psykiatriområdet er det aftalt, at der skal foregå jævnlig opfølgning. Der kan også ske et konkret personrettet tilsyn, hvis botilbuddet observerer problematiske forhold omkring en borger. I disse situationer har tilbuddet pligt til at orientere sagsbehandler. Hvis en borger mistrives, er det derfor som oftest personalet på botilbuddet, der gør opmærksom på det, men borgere eller pårørende kan også vælge at kontakte sagsbehandler.

Indhold

Socialforvaltningen havde ved udgangen af 2024 købt 712 botilbudspladser til udsatte borgere, borgere med handicap eller borgere med socialpsykiatriske problemstillinger. Ofte vil de købte botilbudspladser være til borgere med særligt komplekse behov, som ikke kan imødekommes i egne tilbud, eller hvis borgeren ikke vurderes at kunne vente på en ledig botilbudsplads inden for egne tilbud. Når et botilbud er godkendt af Socialtilsynet, vil det fremgå på Tilbudsportalen. Det er den enkelte kommunes ansvar at sikre, at et tilbud er godkendt for, at det kan indgå i den kommunale forsyning. Socialforvaltningen har derfor ansvaret for at tjekke Tilbudsportalen inden et evt. køb af konkrete pladser til konkrete borgere.

Kommunen vil grundet de mange køb af private botilbudspladser, som foretages for at leve op til forsyningsforpligtelsen, styrke sit tilsyn med de private botilbudsleverandører ved i højere grad at inddrage andre offentlige myndigheders vurderinger og tilgængelige data for at sikre, at botilbudsleverandører er pålidelige og troværdige partnere, der leverer service af en høj kvalitet. For det første vil kommunen øge sin indhentning af vurderinger og fakta fra andre offentlige myndigheder for at sikre det bedst mulige beslutningsgrundlag. Det skal ske ved et tættere samarbejde med Socialtilsynene, Skatteforvaltningen og Hvidvasksekretariatet. For det andet vil kommunen opdatere sine interne retningslinjer, så de indhentede vurderinger og fakta fra andre offentlige myndigheder integreres i beslutningerne om mulige løsninger i det enkelte, konkrete indkøb. For det tredje vil kommunen i kraft af sin markedsdannende rolle indgå i en styrket dialog med KL for at sikre, at de offentlige indkøbere på dette område i videst muligt omfang arbejder ud fra samme forudsætninger og trækker på samme hammel.

Socialforvaltningen vil kunne styrke opfølgningen med de private leverandører ved hjælp af følgende indsatser:

Indkøbsnetværk i KL

Københavns Kommune indgår i et socialfagligt indkøbsnetværk i regi af KL.

Socialforvaltningen vil i dette netværk øge fokus på deling af erfaringer med mislighold af offentlige kontrakter på dette område. Varslet misligholdelse er en indikation på, at andre ordregivere har fundet alvorlige fejl ved leverandørens drift, og det vil derfor give anledning til øget opfølgning internt i Københavns Kommune. En ophævelse på grund af varslet mislighold er en indikation på, at der ikke alene er tale om fx dårligt fagligt match, men at leverandøren decideret laver noget forkert eller farligt. Der er på nuværende tidspunkt ikke et format for, hvordan og hvornår den type information deles på tværs af kommuner, så det vil være første skridt at få etableret et sådant format.

Opfølgning på standardkontrakter

Kommunens standardkontrakt for botilbud indeholder i dag en passus om, at leverandørens medarbejdere ikke må have forhold i deres straffeattest, der gør dem uegnede til at levere denne type ydelser.

Forvaltningen styrker formuleringen, så den også omfatter ejere og ledelse. Herudover vil forvaltningen af egen drift følge op på kontrakterne fremfor at forlade sig på leverandørens erklæring om egnethed. I dag er udgangspunktet, at nye kontrakter skal tage udgangspunkt i Socialforvaltningens standardkontrakt, men der vil være kontrakter mellem forvaltningen og eksterne leverandører, der ikke er udformet som standardkontrakter, hvor kommunen ikke vil have samme muligheder for opfølgning, medmindre der indgås en ny kontrakt med den pågældende leverandør. En opfølgning på kontrakten kunne eksempelvis være med dokumentation for medarbejdernes straffeattester.

Risikobaseret opfølgning på økonomiske forhold

Kommunens standardkontrakt for botilbud indeholder allerede i dag formuleringer, der giver kommunen – eller bemyndiget tredjemand – vidtgående adgang til at foretage økonomiske tilsyn med leverandørens interne forhold. For de aftaler, der ikke er indgået efter standardkontrakten, vil forvaltningens muligheder være mere begrænsede, men alle leverandører vil i udgangspunktet indgå i opfølgningen.

Med hjemmel i disse muligheder vil forvaltningen udvikle en risikobaseret tilgang til hvilke leverandører, forvaltningen vil føre et mere tilbundsående tilsyn med. Såfremt forvaltningen opdager forhold, der giver anledning til bekymring for den borgerrettede kvalitet, vil forvaltningen igangsætte et personrettet tilsyn på de relevante borgere. Såfremt forvaltningen opdager forhold, der foranlediger mistanke om overtrædelse af lovgivningen, vil forvaltningen henvende sig til de relevante myndigheder.

Juridisk bistand

Forvaltningen vil i dialog med kommunens juridiske rådgiver afklare, hvilke grænser der er for at forebygge økonomisk kriminalitet mv. hos leverandører. Det vil sikre, at forvaltningen udnytter alle sine muligheder for at begrænse risikoen indenfor rammerne af gældende regulering.

Ændre praksis ift. at benytte ikke-godkendte tilbud

Socialforvaltningen har i dag en praksis om i udgangspunktet alene at benytte leverandører, der fremgår af tilbudsportalen. En kommune kan i akutte situationer visitere en borger til ikke-godkendte botilbud i en periode på op til 3 uger, hvis der ikke findes andre egnede pladser. Hvis der stadig er behov for opholdet, kan kommunen derefter ansøge Socialtilsynet om forlængelse. Tilsynet kan herefter – når særlige grunde taler for det – træffe afgørelse om, at tilbuddet kan anvendes i yderligere op til 3 uger. Den

samlede periode uden godkendelse kan således maksimalt være 6 uger, og forlængelsen kræver en konkret afgørelse fra Socialtilsynet på baggrund af en ansøgning fra den visiterende kommune.

Københavns Kommune kan beslutte at ændre denne praksis, så der slet ikke benyttes ikke-godkendte leverandører. Denne praksisændring kan betyde, at nogle borgere vil komme til at vente længere tid på et relevant tilbud, ligesom det kan blive vanskeligere for kommunen at agere hurtigt i akutte situationer.

Økonomi

Forslaget har en samlet økonomi på 3,4 mio. kr. i 2026 og 3,1 mio.kr. fremover.

Opfølgning på standardkontrakter 0,8 mio.kr.

Socialforvaltningen vil styrke opfølgningen på standardkontrakter med 1 årsværk af 0,8 mio. kr. (lønsats for akademiker i 2026 p/l) til opfølgning på relevante forhold i standardkontrakterne. Opfølgningen vil både være på eksisterende købte botilbud og i forbindelse med nye køb.

Opfølgning på økonomiske forhold hos private leverandører 2,3 mio.kr.

Socialforvaltningen vil styrke opfølgningen med de økonomiske forhold hos private leverandører med en risikobaseret opfølgning på økonomiske forhold. Den styrkede indsats består af 3 årsværk af 0,8 mio.kr. (lønsats for akademiker i 2026 p/l) og vil udspringe fra målrettede stikprøver. Opfølgningen vil både være på eksisterende købte botilbud og i forbindelse med nye køb.

Juridisk bistand

Socialforvaltningen vil søge juridisk bistand for at afklare, hvor vidtgående krav kommunen kan stille for at minimere risikoen for dårlig virksomhedsadfærd på skatteområdet mv. hos sine leverandører.

Tabel 1. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2026 p/l	Styrings- område	2025	2026	2027	2028	2029	I alt
Opfølgning på standardkontrakter	Service		780	780	780	780	3.120
Opfølgning på økonomiske forhold hos private leverandører	Service		2.280	2.280	2.280	2.280	9.120
Juridisk bistand	Service		300				300
Udgifter i alt (netto)			3.360	3.060	3.060	3.060	12.540

Risikovurdering og proces

Forslaget kan implementeres uden yderligere udvalgsbehandling.

Tidligere afsatte midler

Der har ikke tidligere været afsat midler til området.

Administrativt bilag

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2. Udgifter til service

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	2025	2026	2027	2028	2029	I alt
Opfølgning på standardkontrakter	SUD	3300 - Tværgående opgaver og administration	Udgift		780	780	780	780	3.120
Opfølgning på økonomiske forhold hos private leverandører	SUD	3300 - Tværgående opgaver og administration	Udgift		2.280	2.280	2.280	2.280	9.120
Juridisk bistand	SUD	3300 - Tværgående opgaver og administration	Udgift		300				300
Serviceudgifter i alt					3.360	3.060	3.060	3.060	12.540

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											